

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

5.6.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- mitkä ovat keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi
- toimintamallin oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi. Toimintamallissa kuvataan opetuksen järjestäjää, koulua ja oppilasta koskien
 - miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään. Mikäli paikallisesti päätetään laajennettavan esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun, kuvataan näiden tuntien tavoitteet ja sisällöt opetussuunnitelmassa.
 - miten poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti niin että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana
 - miten poissaoloihin puututaan suunnitelmallisesti, ja tämän edellyttämä työnjako ja vastuut
 - miten yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa toteutetaan
 - miten poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu koordinoidaan koulukohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä, jossa huoltajat ja oppilaat ovat osallisena
 - miten yhteistyö opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä toteutetaan
 - yhteistyössä kuvataan oppilaan opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisen käytännöt, terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö sekä yhteistyön konkreettinen käynnistäminen opiskeluhuoltopalvelujen kanssa oppilaan runsaissa poissaoloissa.
 - miten toimintamallin jatkuva seuranta ja kehittäminen kerätyn tiedon ja järjestelmällisen palautteen pohjalta tehdään.
- miten yhteistyö kunnan/koulun sisällä sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan ja miten sitä seurataan ja kehitetään, erityisesti
 - miten huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta
 - mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.

5.6.1 Sastamala: Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

5.6.1.1 Hyvä ja turvallinen koulupäivä sekä yhteistyö

Koulun henkilöstö edistää koulun turvallisuutta. Kouluilla on turvallisuussuunnitelma, jonka ajantasaisuudesta vastaa yksikön johtaja. Henkilöstö perehtyy suunnitelmassa määriteltyihin asioihin sekä tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin säädöksiin lukuvuoden alkaessa ja tarvittaessa.

Koulun järjestyssäännöt laaditaan koulun henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien yhteistyönä. Välitunneilla on riittävästi välituntivalvojia.

Kouluyhteisö sitoutuu kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseen ja niihin puuttumiseen.

TURVALLISEN KOULUPÄIVÄN TAVOITTEET SASTAMALASSA:

- jokaisella mahdollisuus oppimiseen
- oppilaalle riittävä ohjaus, tuki ja opiskeluhoito
- kaikkien hyvinvointi
- yhteistyön sujuminen
- ongelmien ennaltaehkäisy

TURVALLISEN KOULUPÄIVÄN TOIMINTATAVAT:

- yhteistyö kaikkien aikuisten kesken
- oppilaiden yksilöllisyyden huomioiminen
- oppilaan oman vastuun ja oikeuksien tiedostaminen

Vastuu oppilaan terveellisestä ja turvallisesta koulupäivästä ja auttamisvelvollisuus ensiaputilanteessa on jokaisella kouluyhteisöön kuuluvalla aikuisella.

Pitkäaikaissairasta oppilasta tuetaan omahoidon toteuttamisessa koulupäivän aikana. Yhteistyössä oppilaan, huoltajien, koulun edustajien, kouluterveydenhuollon ja/tai erikoissairaanhoidon toimijoiden kesken sovitaan tapauskohtaisesti työnjako, vastuut ja toimintatavat. Pitkäaikaissairaana oppilaan koulupäivän aikana tapahtuvassa hoidossa käytetään apuna erillistä lääkärin antamaa tai muuta kautta saatua ohjetta, esimerkiksi diabeteksen tai muun pitkäaikaissairauden koulupäivänaikaisesta hoidosta (lääkehoidon suunnitelma). Oppilaan terveyden, turvallisuuden ja opetuksen järjestämisen kannalta tarvittava tieto oppilaasta siirretään hänen kanssaan työskenteleville aikuisille.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttaa ja olla osallisena esimerkiksi omien tavoitteiden asettamisessa, erilaisissa ryhmissä, yhteisön kehittämässä sekä oppilaskuntatyössä. Kodin ja koulun yhteistyöhön kuuluvat muun muassa arviointikeskustelut, vanhempainillat, juhlat, tapahtumat ja mahdolliset kodin ja koulun päivät.

5.6.1.2 Toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi Sastamalan perusopetuksessa

Sastamalan kaupungin perusopetuksen toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi muodostuu paikallisesta opetussuunnitelmasta seuraavassa kuvatus mukaisesti. Koulukohtaiset tarkentavat määrittelyt kuvataan koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Toimintamalliin liittyvää yhteistyötä ja mm. opiskeluhuollon ohjausryhmän toimintaa kuvataan myös Sastamalan perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmassa, joka on opetussuunnitelman liitteenä.

Kouluun kiinnittymisen, koululäsnäolon ja vertaissuhteiden tukeminen sekä poissaolojen ennaltaehkäisy

Sastamalassa toteutetaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta ilman oppimäärän laajentamista yksittäisessä oppiaineessa. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen aiheita sisältyy moniin perusopetuksen aineiden opetussuunnitelmien sisältöihin Sastamalassa. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua on myös mahdollista yhdistää moniin opetussuunnitelman sisältöihin. Kouluilla on käytettävissä erilaisia materiaaleja tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun. Koulut valitsevat eri luokkatasoille sopivia materiaaleja ja päättävät, mihin opetussuunnitelman sisältöihin ja oppiaineisiin tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu yhdistetään. Tällä tavalla toteutettuna kokonaisuutena tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua toteutetaan viikoittain perusopetuksen kaikilla luokka-asteilla.

Kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan sekä poissaoloja ennaltaehkäistään koulujen päivittäisessä toiminnassa ja vastuu näistä kuuluu koko kouluyhteisölle. Kaikessa toiminnassa huomioidaan yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön tasot. Toimet suunnitellaan ja niiden toteutumista seurataan, koordinoidaan ja arvioidaan koulun lukuvuosisuunnittelun osana sekä koulukohtaisessa opiskeluhoitotyössä, jossa mukana ovat myös opiskeluhoollon ammattilaiset sekä oppilaiden ja huoltajien edustajat. Lukuvuosittain suunnitellut yhteisöllisyyttä, ryhmäytymistä ja nivelvaiheita tukevat toimet kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Myös mahdolliset tähän liittyvät monialaiset kokonaisuudet, teemaviikot ja tapahtumat kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Kouluun kiinnittymisen, koululäsnäolon ja vertaissuhteiden tukemiseen sekä poissaolojen ennaltaehkäisemiseen liittyvässä toiminnassa kouluissa tavoitellaan turvallisen ilmapiirin luomista, avointa vuorovaikutusta, yhteisöön kiinnittymistä ja kiireettömyyttä. Päivittäisissä kohtaamisissa on tärkeää edistää kaikkien yhteisön jäsenten sosiaalisia suhteita ja mahdollisuuksia tulla kuulluksi ja olla osallisena. Näitä tavoitteita tuetaan varmistamalla riittävä tiedonsaanti toimintatavoista, avun saamisen mahdollisuuksista ja yhteistyötahojen tavoitettavuudesta sekä sujuvan kodin ja koulun yhteistyön avulla. Koulut tekevät yhteistyötä myös koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa sekä seuraavat systemaattisesti koululäsnäoloa, varmistavat riittävän tuen oppimiseen sekä puuttuvat kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan toimintamalliensa mukaisesti.

Poissaolojen suunnitelmallinen seuranta

Sastamalassa luokanopettaja tai luokanohjaaja kirjaa poissaolot Wilmaan, jonne merkitään myös poissaolon syy. Poissaolon syy selvitetään yhteistyössä huoltajan kanssa saman päivän aikana. Näin jokaisen oppilaan poissaolotiedot tallentuvat kaikkien koulupäivien osalta Wilma-järjestelmään.

Sastamalan poissaolomallissa seurataan suunnitelmallisesti kaikkien perusopetuksen oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää sekä poissaoloihin liittyviä erityispiirteitä, joita ovat esimerkiksi jatkuvat myöhästelyt, poissaolojen keskittyminen tietyille viikonpäiville tai oppitunneille, luvattomat poissaolot tai epämääräiset poissaolot. Seuranta tehdään Wilman merkintöjen avulla, joita voivat tarkastella

luokanopettaja/luokanohjaaja, oppilasta opettavat opettajat, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, koulun rehtori/koulunjohtaja, koulukuraattori, koulupsykologi ja kouluterveydenhoitaja.

Ensisijainen vastuu seurannasta yksittäisen oppilaan kohdalla on luokanopettajalla/luokanohjaajalla. Seurannan helpottamiseksi Wilman toimintoihin on asetettu yksittäisen oppilaan poissaolojen kokonaismääriin sidotut rajat, joiden kohdalla lähtee viesti luokanopettajalle/luokanohjaajalle sekä huoltajalle. Rajat ovat 10 % ja 20 %. Ohjelma laskee poissaolojen määrää prosentteina suhteutettuna oppilaan vuosiluokan mukaiseen viikkotuntimäärään. Syyslukukauden ensimmäisten viikkojen jälkeen Wilman toiminto suorittaa laskennan jokaisen kouluviikon lopussa niin, että laskennassa ovat aina mukana kaikki siihen mennessä opiskellut lukuvuoden koulupäivät.

Kun oppilaalla tulee ensimmäisen kerran täyteen 10 % poissaoloja, luokanopettaja/luokanohjaaja ottaa yhteyttä huoltajaan. Toinen vastaava raja on 20 %. Tämän määrän täytyessä ilmoitusviesti lähtee automaattisesti Wilmassa luokanopettajan/luokanohjaajan ja huoltajan lisäksi myös rehtorille/koulunjohtajalle, joiden yhteisen suunnittelun pohjalta edetään tavoilla, joita kuvataan tarkemmin kohdassa ”Poissaoloihin puuttuminen suunnitelmallisesti”.

Luokanopettajan/luokanohjaajan lisäksi poissaolojen seuraaminen kuuluu kaikkien oppilaiden kanssa työskentelevien koulun ja opiskeluhuollon ammattilaisten tehtäviin. Tämä vastuu painottuu etenkin silloin yksittäisten oppilaiden poissaolojen seurannassa, kun kyse on poissaolojen erityispiirteistä, kuten esimerkiksi poissaolojen suhteellisen runsaasta määrästä tietyn aineen tunneilta ilman poissaolojen kokonaismäärän merkittävää nousua. Tässä seurannassa pohjana voivat olla Wilman merkinnät, arjen havainnot tai muuta kautta esiin tullut yleinen huoli oppilaasta. Kun yksittäisen oppilaan poissaoloasiaa aletaan hoitaa, sovitaan aina yksilöllisesti poissaolojen kohdennetusta seurannasta ja edetään yksilökohtaisen monialaisen opiskeluhuollon toimintamallien mukaisesti.

Luokkatasolla poissaoloja seuraa luokanopettaja/luokanvalvoja. Tukena tässä ovat Wilma-järjestelmän automaattisesti viikoittain viestillä lähettämät prosenttikoonnit. Luokkatason poissaolomääriä tarkastellaan myös koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä vähintään lukukausittain seuraavassa kuvatus mukaisesti.

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu syksyllä ja keväällä kokouksiin, joissa tarkastellaan lukukausittain poissaolojen tilannetta. Näissä kokouksissa käytetään Wilman avulla kerättyä tietoa poissaoloista: kaikkien luokkien osalta, koko koulun osalta sekä verraten näitä tietoja mahdollisesti käytettävissä oleviin aiempien vuosien sekä koko kunnan vastaaviin tietoihin. Yksittäisten oppilaiden asioita ei kuitenkaan koskaan käsitellä koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä. Tarvittaessa koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä toimittaa pyydettyjä tietoja opetuksen järjestäjän opiskeluhuollon ohjausryhmälle ja toimii ohjausryhmän ohjeiden mukaisesti poissaolojen seurannassa.

Sastamalassa opetuksenjärjestäjän opiskeluhuollon ohjausryhmä tarkastelee joka lukuvuosi kaikkien Sastamalan perusopetuksen koulujen poissaoloista Wilmaan kertyneitä seurantatietoja. Ohjausryhmä tekee yhteistyötä koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien kanssa molemmin suuntaisessa vuorovaikutuksessa. Ohjausryhmä päättää lukuvuosittain, mitä tarkennettuja poissaoloihin liittyviä teemoja painotetaan tarkastelussa. Ohjausryhmä hyödyntää saatavilla olevia oman kunnan tai valtakunnan tason seurantatietoja.

Kaikessa poissaolojen seurannassa keskeistä on se, että kuka tahansa oppilaiden kanssa työskentelevä voi nostaa esiin poissaoloihin liittyvän huolensa ja konsultoida yhteistyötahoja. Konsultoinnin voi tehdä ilman oppilaan nimeä, mutta tärkeää on ottaa yhteyttä oppilaan huoltajaan tai muuhun oppilaan lailliseen edustajaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kaikissa erilaisissa poissaoloihin liittyvissä asioissa. Opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset ovat koulukohtaisen opiskeluhoitotyön kautta koko ajan seuraamassa poissaolojen tilannetta. Yksittäisen oppilaan poissaoloihin liittyen he saattavat olla mukana

prosessin alusta asti tai liittyä mukaan eri vaiheissa yhdessä sovituilla tavoilla. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisiin ollaan yhteydessä viipymättä.

Poissaoloihin puuttuminen suunnitelmallisesti

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan Sastamalan poissaolomallin mukaisesti kaikissa Sastamalan perusopetuksen kouluissa. Poissaoloja seurataan aiemmin kohdassa ”Poissaolojen suunnitelmallinen seuranta” kuvatun mukaisesti. Poissaoloihin puuttumisessa keskeistä on reagoiminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja se, että aloitteen voi tehdä kuka tahansa, jolla herää huoli oppilaan poissaoloihin liittyen. Monialainen työskentely pyritään käynnistämään mahdollisimman varhain.

Luokanopettaja/luokanohjaaja seuraa oman luokkansa poissaolojen määriä sekä poissaoloihin liittyviä erityispiirteitä aiemmin kohdassa ”Poissaolojen suunnitelmallinen seuranta” kuvatun mukaisesti. Kun 10 %:n määrä tulee täyteen tai herää poissaolojen erityispiirteisiin liittyvä huoli, luokanopettaja/luokanohjaaja ottaa yhteyttä huoltajaan. Yhteydenotossa selvitetään, onko aihetta huoleen ja jatkotoimenpiteisiin. Tarvittaessa sovitaan, miten asiassa edetään. Luokanopettaja/luokanohjaaja kirjaa Wilmaan nämä asiat ja yhteydenoton päivämäärän.

Kun oppilaan poissaolojen määrä ylittää 20 %:n rajan, Wilman kautta lähtee automaattisesti ilmoitus luokanopettajalle/luokanvalvojalle, huoltajalle ja rehtorille/koulunjohtajalle. Aina 20 %:n rajan kohdalla luokanopettaja/luokanohjaaja:

- ottaa yhteyttä huoltajaan,
- kirjaa yhteydenoton Wilmaan samoin kuin 10 %:n poissaolorajan kohdalla,
- keskustelee oppilaan kanssa ja
- arvioi tilanteen yhdessä rehtorin/koulunjohtajan kanssa.

Edellä kuvattujen prosenttirajojen ylittymisen tai poissaolojen erityispiirteiden havaitsemisen lisäksi tarve puuttumiseen voi tulla aloitteena kouluyhteisön jäseneltä, opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiselta, oppilaalta, huoltajalta tai muulta taholta.

Kun havaitaan tarve puuttua poissaoloihin, toimitaan suunnitelmallisesti edeten Sastamalan poissaolomallin mukaisesti. Etenemistä suunniteltaessa konsultoidaan tarvittaessa koulun opiskeluhoitotoimijoita tai opiskeluhoitotoimittajia ja keskustellaan oppilaan kanssa. Ensimmäisessä vaiheessa on tärkeää aina pyrkiä kartoittamaan tilannetta mahdollisimman laajasti ja selvittää poissaolon syitä. Tavoitteena on tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä ja puuttua niihin. Tätä tehdään yhteistyössä oppilaan, huoltajien, koulun henkilöstön ja opiskelupalveluiden ammattilaisten kanssa. Paljon koulusta poissa oleva oppilas tarvitsee usein laajasti tukea.

Tilanteen jäsentyessä suunnitellaan ja aloitetaan tarvittavia tukitoimia. Tarvittaessa kutsutaan koolle opiskeluhoitotoimittajan monialainen asiantuntijaryhmä (MAR), jonka toimintaa kuvataan tarkemmin opetuksenjärjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa. Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea sekä sovitaan vastuista ja tilanteen seurannasta. Tässä työskentelyssä pyritään etenemään systemaattisesti kartoittaen kokonaisuutta ja etsien yhdessä ratkaisuita. Kaikille osapuolille on tärkeää antaa mahdollisuus tulla kuulluksi.

Poissaoloihin puuttumisessa pyritään aina selvittämään syiden lisäksi poissaolon vaikutuksia. Runsaat poissaolot haittaavat koulutyötä riippumatta siitä, mistä syistä ne ovat syntyneet. Poissaolot voivat vaikuttaa suoraan tai välillisesti oppilaan elämänhallintaan, sosiaalisiin suhteisiin, terveyteen, taitojen kehittymiseen ja oppimiseen. Poissaolon syiden ja vaikutusten selvittämisessä on tärkeää yhteistyö

opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten, koulun henkilöstön, oppilaan ja huoltajien välillä. Tässä työssä apuna voidaan käyttää erilaisia kartoituksia, kyselyitä ja keskustelumenetelmiä. Tarvittaessa selvitetään pedagogisen tuen tarve ja terveyteen liittyviä asioita.

Poissaolon syiden ja vaikutusten selvittyä suunnitellaan yhteistyössä tarvittavia tukitoimia, sovitaan niiden toteuttamisesta, vastuista ja seurannasta. Oppilas voidaan tarvittaessa ohjata koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluihin. Kouluilla voi olla omia tukijärjestelmiä, tehtävänkuvia ja sovittuja toimintamalleja, joita hyödynnetään. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä nuorisopalveluiden kanssa. Tällöin on mahdollista hyödyntää valmiita toimintamalleja, jotka liittyvät esim. syrjäytymisen ehkäisemiseen, päihteisiin tai rikollisuuteen. Tarvittaessa suunnitellaan oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimet.

Ensisijainen tavoite on saavuttaa koululäsnäolo. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai muun painavan syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, harkitaan viimesijaisena keinona päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä. Jos tähän päädytään, oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelmasta, joka sisältää tiedot oppilaan opetuksesta, oppimisen tuesta ja arvioinnista poissaolojakson aikana.

Jos poissaolo jatkuu tukitoimista, monialaisesta yhteistyöstä ja seurannasta huolimatta, vaarana on oppilaan syrjäytyminen sekä normaalin kehityksen ja koulunkäynnin vaarantuminen. Tässä tilanteessa tehdään sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus.

Yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa

Huoltajille tiedotetaan Sastamalan kaupungin poissaolomallin mukaisista toimintakäytänteistä sekä ohjeistetaan huoltajia poissaolojen ilmoittamisen säännöistä. Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän sekä huoltajakyselyiden kautta huoltajilla on mahdollisuus olla mukana arvioimassa mallia ja suunnittelemassa käytänteitä. Vanhempainyhdistystoiminnan kautta huoltajilta voidaan pyytää lausuntoja tai ehdotuksia poissaolomalliin liittyviin asioihin. Vanhempainilloissa, tapaamisissa, arviointikeskusteluissa sekä kodin ja koulun välisessä viestinnässä huoltajilla on mahdollisuus käsitellä poissaolomallin mukaista toimintaa tai oppilaan poissaoloihin liittyviä asioita.

Jos yksittäisen oppilaan poissaoloihin liittyen herää huoli koulun henkilöstöllä tai opiskeluhoillon ammattilaisilla, huolen havainnut toimija ottaa yhteyttä huoltajaan tai muuhun oppilaan lailliseen edustajaan. Asian hoitaminen etenee yhteistyössä tavoilla, joita on kuvattu tarkemmin myöhemmin kohdassa ”Yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä”.

Huoltajan tulee selvittää oppilaan kaikki poissaolot Wilmassa tai olemalla muuten yhteydessä opettajaan. Luokanopettaja tai luokanohjaaja kirjaa päivittäin oppilaiden poissaolotiedot Wilmaan. Yhteistyössä huoltajan kanssa selvitetään tarvittaessa saman koulupäivän aikana poissaolon syy. Wilma-järjestelmän tuella luokanopettaja tai luokanohjaaja seuraa oppilaiden poissaolomääriä. Kun poissaoloihin liittyen herää huoli, luokanopettaja tai luokanohjaaja ottaa yhteyttä huoltajaan. Asetettujen poissaolomäärien kohdalla otetaan aina joka tapauksessa yhteyttä huoltajaan. Tällöin arvioidaan yhdessä huoltajan kanssa sitä, millä tavalla edetään tai onko tarve ryhtyä toimenpiteisiin.

Jos huoltajalla tai oppilaan muulla laillisella edustajalla herää huoli oppilaan poissaoloihin liittyen, hän voi ottaa yhteyttä koulun henkilöstöön tai opiskeluhoillon ammattilaisiin. Yhteydenottotapoja kuvataan myöhemmin tarkemmin kohdassa ”Yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä”.

Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän toiminta poissaolomallin mukaisen toiminnan koordinoinnissa

Sastamalan kouluissa toteutetaan koulukohtaista opiskeluhoitotyötä koulun päivittäisessä arjessa koulun henkilöstön ja yhteistyötahojen yhteistyössä. Koulun rehtori/koulunjohtaja vastaa koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän toiminnasta. Koulukohtaiseen opiskeluhoitoryhmään kuuluvat koulun edustajat, opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset, oppilaiden ja huoltajien edustus sekä mahdollisesti muita yhteistyötahoja. Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu ja hoitaa asioita tarpeiden mukaan vaihtelevalla kokoonpanolla. Toiminnassa varmistetaan moniammatillisuus sekä oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu syksyllä ja keväällä toimintaa arvioiviin ja suunnitteleviin kokouksiin, joissa koordinoidaan poissaolomallin mukaista toimintaa sekä arvioidaan poissaolomallin mukaisia toimintatapoja. Arvioinnissa huomioidaan toiminta yksilön, luokan ja koko koulun tasolla. Yksittäisten oppilaiden asioita ei kuitenkaan koskaan käsitellä koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä. Kokoontumisissa tarkastellaan koulun ja luokkien poissaolojen yhteismääriä hyödyntäen saatavilla olevaa vertailutietoa esim. aiemmilta vuosilta tai koko kunnan vastaavista määristä. Tarvittaessa koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä toimittaa pyydettyjä tietoja opetuksenjärjestäjän opiskeluhoillon ohjausryhmälle tai tekee itse ehdotuksen tai pyynnön ohjausryhmälle.

Yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä

Yhteistyö opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa voi alkaa poissaoloihin liittyvissä asioissa prosessin eri vaiheissa. Kaikessa toiminnassa tavoitteena on päästä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhteistyössä puuttumaan poissaoloihin, selvittämään tilannetta ja toteuttamaan tukea. Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kautta opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset ovat mukana kaikkia oppilaita koskevassa poissaolojen ehkäisemisessä ja kouluun kiinnittymisen tukemisessa. Tämän toiminnan rakenteet ja käytänteet sovitaan koulujen kanssa lukuvuosittain ja niitä koordinoidaan koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä, johon kaikki opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset kuuluvat.

Opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten ja koulun henkilöstön välisen yhteistyön tärkeä osa on **konsultaatio**.

Koulun henkilökunnalla ja huoltajilla on oikeus saada psykologin tai kuraattorin konsultaatiota liittyen oppilaan tilanteeseen ja tarvittaessa kriisitilanteissa ilman oppilaan suostumusta. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 11 §:n mukaan oppilaitoksen ja opiskeluhoillon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoillon etuuksia ja palveluja.

Konsultaatio voidaan toteuttaa nimettömänä konsultointina keskustellen opiskeluhoillon ammattilaisten kanssa, Wilma-viestillä tai mahdollisesti tätä varten järjestettynä konsultaatiovastaanottoaikana tai etäyhteyksiä hyödyntäen. Tavoitteena on konsultaation toteutuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Oleellista on huolen jakaminen ja asian yhdessä miettiminen. Konsultaation yhteydessä pohditaan sitä, onko tarve ryhtyä toimenpiteisiin ja miten tarpeen tullen edetään. Tarvittaessa pohditaan myös mahdollisuuksia vaikuttaa yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kautta.

Moniammatilliset kokoontumiset ovat yksi oppilaan poissaoloihin liittyvän yhteistyön muoto. Näissä tilanteissa oppilas ja/tai huoltaja ovat mukana. Aloite kokoontumiseen voi tulla oppilaalta, huoltajalta, koulun henkilöstöltä tai opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiselta. Kokoontumisessa oleellista on, että eri tahot yhdistävät tietonsa ja osaamisensa, ja tilanteeseen tartutaan mahdollisimman varhain. Tavoitteena on aina edetä systemisen työotteen mukaisesti etsien yhteistä ymmärrystä oppilaan kouluun kiinnittymisen tukemisessa. Jos koolle on kutsuttu yksilökohtaisen opiskeluhoillon moniammatillinen asiantuntijaryhmä, edetään tämän ryhmän toimintaan liittyvien lakien ja käytänteiden mukaan. Kokoontumisessa sovitaan aina etenemisestä, viestinnästä ja seurannasta.

Opiskeluhoiltopalveluihin voi ohjautua:

- oppilaan tai huoltajan oman yhteydenoton kautta. Oppilaat ja huoltajat voivat ottaa yhteyttä suoraan kuraattoriin tai psykologiin puhelimitse, tekstiviestillä, Wilma -viestillä tai sähköpostitse. Yhteydenotossa tulee huomioida tietoturvan toteutuminen. Kouluterveydenhuolto toimii pääasiassa ajanvarauksella. Terveystarkastajan avoimelle vastaanotolle oppilaat voivat tulla aikaa varaamatta keskustelemaan mieltään painavista asioista koulukohtaisesti sovituina aikoina. Terveystarkastajan tavoittaa puhelimitse, Wilman kautta tai tulemalla avoimelle vastaanotolle. Lääkärin vastaanotolle aika varataan aina sovituksi.
- muun tahon yhteydenoton kautta. Oppilaan luvalla yhteydenoton voi tehdä perheenjäsen, ystävä, koulun henkilökunta tai muu yhteistyökumppani.
- moniammatillisen kokoontumisen kautta. Tätä toimintaa kuvataan tarkemmin edellä.

Yhteistyön etenemisestä sovitaan oppilaan yksilöllisen prosessin mukaisesti. Opiskeluhoiltopalveluiden ammattilaiset kirjaavat tarvittavat tiedot omiin rekistereihinsä. Yksilökohtaiseen opiskeluhoiltoon kuuluvat asiat kirjataan lain edellyttämällä tavalla. Tätä kuvataan tarkemmin opetuksenjärjestäjän opiskeluhoilto-suunnitelmassa.

Yhteistyön muotoja voivat olla:

- Opiskeluhoilto ammattilaisten suorittamat tarkemmat taustatietojen selvitykset esim. poissaolokyselyiden avulla (kuraattori), oppimisvaikeuksien selvitykset (koulupsykologi) tai somaattisten sairauksien yhteyden kartoittaminen (terveystarkastaja ja koululääkäri).
- muiden tahojen konsultointi yhteistyössä
- koulun ulkopuolisten tahojen kanssa tehtävän yhteistyön suunnittelu ja toteutus
- monitoimijainen ja kokonaisvaltainen koulukäytön kartoitus
- oppilaan ja perheen palveluiden yhteen sitominen suunnitelmallisella yhteistyöllä
- interventioiden suunnittelu ja toteuttaminen
- henkilökohtaisen suunnitelmallisen tuen järjestäminen koululäsnäolon helpottamiseksi ja esteiden poistamiseksi
- kohdennettu työskentely luokka-/ryhmätasolla

Terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö

Kouluterveydenhoitaja kutsuu terveystarkastukseen kaikki peruskoulun oppilaat vuosittain. Laajat terveystarkastukset toteutetaan 1., 5. ja 8. luokilla. Luokilla 2., 3., 4., 6., 7. ja 9. toteutetaan terveystarkastajan terveystarkastukset. Nämä tarkastukset ovat laajoihin verrattuna suppeampia. Huoltajille annetaan mahdollisuus osallistua myös näihin terveystarkastuksiin. Huoltajan saavat terveystarkastuksesta kirjallisen tai sähköisen palautteen tai heihin otetaan yhteyttä muilla tavoin, jos he eivät ole olleet mukana tarkastuksessa. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden terveystarkastukset toteutetaan myös vuosittain.

Laaja tarkastus sisältää terveystarkastajan ja lääkärin terveystarkastuksen sekä opettajan arvion oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa (valmis lomake). Laajassa terveystarkastuksessa terveystarkastaja ja lääkäri selvittävät sekä tukevat koko perheen hyvinvointia. Huoltaja kutsutaan sekä terveystarkastajan että lääkärin laajoihin tarkastuksiin mukaan. Tarkastus tilastoidaan laajana, jos huoltaja on osallistunut jompaankumpaan tarkastukseen eli terveystarkastajan tai lääkärin tarkastukseen. Laajojen

tarkastusten päätteeksi tehdään luokkayhteenveto luokkakohtaisesti ilman oppilaskohtaisia tunnistetietoja. Yhteenvetoa hyödynnetään yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä.

Toimintamallin seuranta ja kehittäminen

Toimintamallista tehdään jatkuvaa seurantaa kerätyn tiedon ja havaintojen avulla. Seurantatietoa saadaan Wilman koonneista. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoittoa ohjausryhmä tarkastelee vuosittain toimintamallia kerätyn seurantatiedon ja koulukohtaisilta opiskeluhoitotryhmiltä kerätyn palautteen pohjalta. Toimintamallin toteutumista arvioidaan vuosittain osana koulun itsearviointia.

5.6.1.3 Koulun sisäinen ja ulkoinen yhteistyö, oppilaiden osallisuus sekä kodin ja koulun välinen yhteistyö

Koulujen sisäistä yhteistyötä kehitetään opettajien välisellä monipuolisella yhteistyöllä. Yhteistyö voi laajimmillaan olla samanaikaisopettajuutta (ts. yhteisopettajuutta). Tämä merkitsee, että kaksi tai useampi opettajaa suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat opetusta sekä tavoitteiden saavuttamista eli oppimista yhdessä. Myös koulunkäynninohjaaja voi toimia yhteistyötiimissä. Tiimissä sovitaan yhteisestä tavoitteesta, huolehditaan tasavertaisesta työnjaosta ja sovitaan käytettävistä työtavoista.

Aina opettajan vaihtuessa edellinen opettaja välittää opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opettajalle, jotta oppilaan saama tuki siirtymävaiheessa jatkuu keskeytyksettä.

Koulun toiminnan rakenteita kehitettäessä korostetaan yhteistyön merkitystä oppivan yhteisön mallintajana oppilaille.

Perusopetuksen yhteistyö esiopetuksen kanssa

Sastamalan perusopetuksessa järjestetään alakoulujen yhteydessä esiopetusta. Hallinnollisesti esiopetus on osa varhaiskasvatusta. Tavoitteena on yhtenäinen opinpolku esiopetuksesta kouluun. Varhaiskasvatus ja perusopetus suunnittelevat toiminnan sisällöt ja tavoitteet yhteistyössä.

Yhteistyö toiselta kolmannelle vuosiluokalle

Toisen vuosiluokan lopussa tarkistetaan mahdollinen erityisen tuen päätös, tiedotetaan oppilaille ja huoltajille uusista oppiaineista ja muista siirtymävaiheeseen liittyvistä asioista.

Yhteistyö kuudennelta seitsemännelle vuosiluokalle ja yläkoulun aikana

Kuudennen vuosiluokan keväällä tarkistetaan erityisen tuen päätös yhteistyössä yläkoulun kanssa.

Yläkouluun siirryttäessä koulujen rehtorit, erityisopettajat, oppilaanohjaaja sekä luokanopettajat ja luokanohjaajat tekevät yhteistyötä tavoitteenaan oppilaan eheän koulupolun varmistaminen. Yläkoulut esittelevät toimintaansa kuudesluokkalaisille ja heidän huoltajilleen. Kun oppilasvalinnat on tehty, oppilaille järjestetään tutustumistilaisuus heidän tulevaan yläkouluunsa.

Seitsemännen luokan alussa pidetään huolta uusien oppilaiden ryhmäytymisestä. Luokanohjaaja kutsuu syksyn aikana kunkin oppilaan ja hänen huoltajansa keskusteluun. Tavoitteena on tutustua puolin ja toisin sekä madaltaa kynnyksiä kodin ja koulun yhteydenpitoon. Tarkoituksena on keskustella luottamuksellisesti oppilaan opintoihin, oppimiseen ja opiskelemisen tukemiseen liittyvistä asioista, koulunkäyntiin ja arjen käytäntöihin sekä elämäntilanteeseen liittyvistä asioista.

8. luokalla luokanohjaaja käy oppilaan kanssa itsearviointikeskustelun oppilaan vahvuuksista ja kehittymistarpeista koulutyössä, omista tavoitteista, opiskelutaidoista ja koulunkäynnin sujumisesta. Tavoitteena on sopia yhdessä tavoitteista ja toimenpiteistä, joiden avulla nuoren koulunkäynti ja opiskelu

etenevät tavoitteiden mukaisesti omien jatko-opintoajatusten suuntaan. Keskustellaan tulevista jatko-opintoajatuksista, vahvuuksista ja kehittymistarpeista sekä käydään läpi mahdollista tuen tarvetta.

9. luokalla oppilaanohjaajat tarjoavat mahdollisuuden henkilökohtaiseen tapaamiseen oppilaan ja vanhempien kanssa opintojen tilanteesta ja jatko-opintotavoitteista. Tavoitteena on ohjata nuorta arvioimaan toimintaansa, vahvuuksiaan ja mielenkiinnonkohteitaan sekä asettamaan omia tavoitteita ja tekemään realistisen jatko-opintosuunnitelman. Keskustelun tukena käytetään yhdessä täytettävää strukturoitua kyselyä jatko-opinnoista, Wilma-yhteenvetoja sekä oppilasta opettavilta opettajilta kerättyä tietoa.

Yhteistyö perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen

Jatko-opintoihin siirtymisessä oppilaanohjaaja ja toisen asteen opinto-ohjaaja tekevät keskinäistä ja tarvittaessa monialaista yhteistyötä. Oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämiä tietoja luovutetaan ainoastaan sen oppilaitoksen opiskelijahuoltohenkilöstön, ryhmäohjaajien, opinto-ohjaajien ja erityisopettajan käyttöön, jossa oppilas jatkaa opintojaan. Tällaisia tietoja ovat mm. oppilaan tarvitsema erityinen tuki opinnoissaan, fyysiseen selviytymiseen liittyvä tuen tarve sekä oppimisympäristössä huomioitavat seikat. Lukiolain (629/1998) 32 §:n ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) 42 §:n nojalla tietojen vastaanottaja on luovutettavien tietojen osalta salassapitovelvollinen. Tiedot eivät vaikuta opiskelijan opintojen arviointiin. Toiselle asteelle siirryttäessä Sastamalassa on käytössä Wilmassa oppilaanohjaajien tiedonsiirtolomake.

Osallisuus

Oppilaskunta toimii kaikissa Sastamalan kaupungin perusopetuksen kouluissa. Demokraattiseen toimintakulttuuriin kuuluu vahvana osana koulun oppilaskunta, joka toimii jokaisen Sastamalan kaupungin perusopetuksen koulussa. Oppilaskuntatoiminnalla pyritään vahvistamaan oppilaiden osallisuutta osana koulua ja ympäröivää yhteiskuntaa. Oppilaskuntatoiminnan avulla koulun oppilailla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa koulun toimintaan, saada kokemusta vastuun kantamisesta sekä harjoitella päätöksentekotaitoja.

Koulun oppilaskuntaan kuuluvat kaikki koulun oppilaat ja jokaiselta luokalta valitaan vähintään yksi edustaja edustamaan luokkaansa oppilaskunnan edustajiston ja/tai hallituksen kokouksissa. Luokkaedustajista valitaan oppilaskunnan edustajisto ja/tai hallitus, joka toimii valitun ohjaavan opettajan kanssa aktiivisesti. Oppilaskuntatoiminta on kiinteä osa koulun toimintaa, jota toteutetaan koulupäivän aikana. Oppilaskuntien jäsenistä valitut edustajat osallistuvat vuosittain huippukokouksiin ja muihin vastaaviin yhteisiin tapahtumiin. Tarvittaessa oppilaskunnat vastaavat kyselyihin tai ottavat kantaa pyydettyihin asioihin.

Koulussa voidaan järjestää myös kummioppilas- ja tukioppilastoimintaa, joka tukee oppilaiden osallisuutta ja kouluviihtyvyyttä.

Koulujen lukuvuosisuunnitelmissa kuvataan tarkemmin oppilaiden osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Koulutoiminnan sujuvuus ja viihtyvyys edellyttää, että koulun yhteisiä sääntöjä ja toimintatapoja noudatetaan. Kaikessa toiminnassa pyritään avoimeen ja vuorovaikutteiseen yhteistyöhön ja eri osapuolien huomioonottamiseen. Koulun oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan koulun kehittämistoiminnassa. Kodin ja koulun yhteistyötä vahvistetaan

Sastamalassa erityisesti arviointikeskusteluissa sekä vanhempaintapaamisissa, vanhempainilloissa ja vanhempainfoorumeissa, kodin ja koulun päivinä sekä koulun juhlissa ja tapahtumissa.

Koulu antaa aktiivisesti tietoa lapsen koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvistä asioista. Huoltajan vastuulla on seurata lapsensa koulunkäyntiä säännöllisesti sekä toimia yhteistyössä koulun kanssa. Koulun vuosisuunnitelmassa kuvataan kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.

5.6.2 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa. Suunnitelmassa päätetään ja kuvataan

- millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään ja mitkä ovat keskustelujen toteuttamisen käytänteet
- mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- mitkä ovat vastuut ja toimintatavat opetuksen epäämistä koskevissa tilanteissa:
 - oppilaalle laadittava henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana ja turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi: suunnitelman kirjaamisen, toteuttamisen ja seurannan vastuut.
 - oppilaan ja hänen huoltajansa osallisuus em. suunnitelman laatimisessa
 - oppilaan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana
 - oppilaalle järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen
 - oppilaan valvonta seuraavien toimenpiteiden jälkeen:
 - oppilaan poistaminen luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai
 - kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi
 - yhteistyö koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
- miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä
- miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- miten suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille

- mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

5.6.2 Sastamala: Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Tämä alaluku muodostaa koulukohtaisten lukuvuosisuunnitelmissa mainittujen määrittelyjen kanssa Sastamalan kaupungin kasvatuskeskusteluja ja muita kurinpidollisia toimia koskevan suunnitelman.

Rehtori/koulunjohtaja huolehtii henkilökunnan perehdyttämisestä kurinpidollisten keinojen käytössä. Rehtori/koulunjohtaja vastaa yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamisesta. Jokainen koulu huolehtii tiedottamisesta eri tahoille.

Kurinpidollisten keinojen käyttämistä kuvataan myös koulun järjestyssäännöissä. Koulun lukuvuosisuunnitelmaan voidaan kirjata koulukohtaisia toimintamalleja kurinpidollisten keinojen käyttöön.

Kasvatuskeskustelut

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Opettaja tai rehtori/koulunjohtaja määrää oppilaan kasvatuskeskusteluun. Kasvatuskeskustelussa yksilöidään toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti yhdessä oppilaan kanssa. Tarvittaessa selvitetään laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä mietitään keinot käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Kasvatuskeskustelu ei ole arkinen, jokapäiväinen, ohjaava tai ojentava keskustelu, vaan määritelty toimenpide, joka seuraa järjestyssääntörikkomuksesta.

Kasvatuskeskustelun pitää opettaja tai rehtori/koulunjohtaja. Hän kirjaa kasvatuskeskustelun Wilma-järjestelmään. Kasvatuskeskustelusta on ilmoitettava huoltajalle ja hänelle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos kyseinen opettaja tai rehtori katsoo sen tarpeelliseksi.

Koulun vuosisuunnitelma sisältää suunnitelman kasvatuskeskustelusta ja kurinpidollisten keinojen käytöstä. Suunnitelmassa kuvataan, miten oppilaille, huoltajille ja muille yhteistyötahoille tiedotetaan suunnitelmasta, koulun järjestyssäännöistä sekä kurinpitoa käsittelevästä lainsäädännöstä ja miten oppilaat, huoltajat ja koulun henkilöstö arvioivat suunnitelman toteutumista.

SUUNNITELMA KASVATUSKESKUSTELUSTA

Oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen puuttuu

- luokanopettaja/aineenopettaja/tilanteessa läsnä ollut
- luokanopettaja/luokanohjaaja
- mahdollisesti kasvatuksellinen tiimi
- rehtori

Opettaja tai rehtori voi määrätä oppilaan, joka

- häiritsee opetusta
- rikkoo koulun järjestystä
- menettelee vilpillisesti
- kohtelee muita epäkunnioittavasti tai loukkaavasti

enintään kaksi tuntia kestäväan kasvatuskeskusteluun.

Kasvatuskeskustelu voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella. Kasvatuskeskustelut kirjataan ja niistä ilmoitetaan kotiin. Kasvatuskeskustelu kirjataan Wilman kurinpidolliselle lomakkeelle. Jos kasvatuskeskustelu ei tuota toivottua muutosta oppilaan käyttäytymiseen harkitaan kurinpidollisina toimina jälki-istuntoa, kirjallista varoitusta tai määräaikaisen erottamisen esittämistä.

Jälki-istunto

Opettaja tai rehtori/koulunjohtaja voi määrätä oppilaan, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.

Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia. Tehtävien tulee olla oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan. Jälki-istunto voi koostua myös eri toimien yhdistelmästä. Jälki-istuntoa ei voida suorittaa työrangeistuksena.

Oppilaan velvollisuus korvata aiheuttamansa vahinko

Oppilaan velvollisuudesta korvata aiheuttamansa vahinko säädetään vahingonkorvauslaissa. Vahingoista tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle tai tämän muulle lailliselle edustajalle.

Jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä, koulun opettaja tai rehtori/koulunjohtaja voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan tai huolimattomuuttaan liikaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan. Tehtävä tulee suorittaa valvotusti eikä se saa muodostua oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle vaaralliseksi tai raskaaksi eikä sen suorittaminen saa kestää enempää kuin kaksi tuntia. Oppilas ei voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta. Mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella, siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Tehtävän suorittaminen tulee ottaa huomioon päätettäessä kurinpidollisista toimenpiteistä.

Kirjallinen varoitus

Oppilaalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Kirjallisen varoituksen antamisesta päättää rehtori/aluerehtori. Ennen kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen kirjallisen varoituksen antamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kirjallinen varoitus, järjestetään tarvittava opiskeluhuolto.

Opetuksen epääminen oppilaalta määräajaksi

Opettaja tai rehtori/koulunjohtaja voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan. Rehtori/koulunjohtaja tai opettaja voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan koulun järjestämästä tilaisuudesta. Oppilaan poistanut henkilö järjestää oppilaalle valvonnan poistamisen ajaksi. Oppilaan määräämisestä

poistumaan on ilmoitettava oppilaan huoltajalle. Oppilaan määrääminen poistumaan kirjataan Wilman tuntimerkintöihin.

Rehtori/koulunjohtaja voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhoollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Opetuksen epäämisestä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja tarvittaessa koulun sijaintikunnan sosiaalihoollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Opetuksen epääminen on turvaamistoimenpide eikä ole tarkoitus, että sitä käytetään tavanomaisena ojentamiskeinona.

Mikäli päädytään opetuksen epäämismenettelyyn, oppilaalle tulee laatia henkilökohtainen suunnitelma, jossa tarkennetaan seuraavat asiat:

- opetuksen järjestäminen, toteuttaminen ja seuranta opetuksen epäämisen aikana
- tukitoimet opetukseen palaamiseen turvallisesti
- huoltajan ja oppilaan osallisuus suunnitelman laatimisessa
- oppilaan mahdollisuus keskustella koulupsykologin tai kuraattorin kanssa epäämisen aikana
- valvontavastuut epäämisen aikana
- asianosaisten tiedottaminen
- tarvittava moniammatillinen yhteistyö sosiaalihoollon ja muiden viranomaisten kanssa
- muut tarvittavat tukitoimet

Suunnitelma kirjataan Wilmaan Kurinpidolliset toimet -lomakkeelle.

Määräaikainen erottaminen

Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Määräaikaisesta erottamisesta päättää Sastamalassa sivistyslautakunta. Sosiaalihoollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa opetustoimesta vastaavassa toimielimessä, jollei sosiaalihoollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta.

Ennen oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen määräaikaista erottamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Määräaikaisesta erottamisesta tulee antaa päätös.

Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tämän suunnitelman laatimiseen.

Määräaikaista erottamista koskevaa päätöstä ei voida pääsääntöisesti panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Päätös saa lainvoiman, kun päätökseen ei voi enää hakea muutosta. Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen. Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesta erottamisesta päätetään.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, joka on erotettu määräaikaisesti, järjestetään tarvittava opiskeluhoito.

Yhteistyö ja perehdyttäminen

Lukuvuosittain huolehditaan siitä, että koulun henkilökunnalla ja oppilailla on ajantasainen tieto kasvatustieteiden ja kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisestä. Niihin liittyvät paikalliset ohjeistukset kerrataan säännöllisesti. Oppilaille ja huoltajille tiedotetaan järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista. Sastamalan kaupungin kasvatustieteiden ja muita kurinpidollisia toimia koskevan suunnitelman muodostuu paikallisesta opetussuunnitelmasta ja koulukohtaisen lukuvuosisuunnitelman määrittelyistä. Suunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain osana koulun itsearviointia.

5.6.3 Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Mikäli etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- minkä asioiden opetuksessa ja opiskelussa etäyhteyksiä hyödynnetään
- mitkä ovat etäyhteyksien opetuskäyttöä ohjaavat tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.

5.6.3 Sastamala: Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta eli etäopetusta voidaan järjestää, kun opetusta ei ole mahdollista järjestää omassa koulussa lähiopetuksena. Erityisesti kielten ja pienryhmäisten uskontojen opetuksen järjestämiseen etäopetus tuo lisää mahdollisuuksia.

Etäopetusta voidaan järjestää myös oppilaille, jotka joutuvat olemaan terveydellisistä syistä pitkiä aikoja pois koulusta. Rehtori tekee päätöksen erityisistä opetusjärjestelyistä (POL 18§). Opetus suunnitellaan yhteistyössä oman ja mahdollisesti sairaalakoulun, huoltajan ja oppilaan kesken. Järjestelyiden tavoitteena on, että oppilas etenee mahdollisuuksiensa mukaisesti oppiaineissa sekä kykenee säilyttämään sosiaaliset suhteensa luokkatovereihinsa ja kouluun.

Etäopetusta voidaan hyödyntää myös opetusta rikastuttavana menetelmänä, esimerkiksi koulun ulkopuolisten toimijoiden tarjoamana.

5.6.4 Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Koko koulun tai yksittäisen oppilasryhmän opiskellessa vuosiluokkiin sitomattomasti, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen tavoitteet ja sisällöt opintokokonaisuuksittain sekä

vuosiluokkiin sitomatonta opetusta koskevan päätöksenteon periaatteet yksittäisen oppilaan kohdalla sekä oppilaalle laadittavan opinto-ohjelman rakenteen ja sen laatimisen periaatteet.

Yksittäisen oppilaan opiskellessa vuosiluokkiin sitomattomasti oman opinto-ohjelmansa mukaan opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa vuosiluokkiin sitomatonta opetusta koskevan päätöksenteon periaatteet yksittäisen oppilaan kohdalla sekä oppilaalle laadittavan opinto-ohjelman rakenteen ja sen laatimisen periaatteet.

5.6.4 Sastamala: Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Sastamalassa voidaan yksittäisen oppilaan kohdalla päättää opiskelusta vuosiluokkiin sitomattomasti. Hallintopäätöksen asiasta tekee rehtori. Erityisen tuen oppilailla tästä voidaan päättää erityisen tuen päätöksen yhteydessä. Oppilaalle laaditaan tällöin oma opinto-ohjelma. Oppilaan oma opinto-ohjelma rakentuu opetussuunnitelmassa määräytyistä opintokokonaisuuksista (pakolliset ja valinnaiset opintokokonaisuudet). Opintokokonaisuudet suunnitellaan eri oppiaineille määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Opinto-ohjelmassa kuvataan oppilaan opintojen tavoitteet, määritellään opintokokonaisuuksien suorittamisjärjestys, aikataulu sekä opiskelu- ja arviointitavat. Opintokokonaisuuksien suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiselle ao. oppiaineessa ja opinnoissa kokonaisuutena. Oppilaan opintojen etenemistä seurataan säännöllisesti.

Oppilas siirtyy lukuvuoden koulutyön päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Yhdeksännellä vuosiluokalla oppilas luetaan asianomaisen vuosiluokan oppilaaksi niin kauan kunnes oppilas suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

Mahdollisuudesta suorittaa opinnoissa etenemisen esteenä oleva opintokokonaisuus erillisessä kokeessa sekä vuosiluokalle jäämisestä yleisen koulumenestyksen vuoksi on voimassa, mitä Perusopetusasetuksen 11 § 1 ja 2 momentissa säädetään (Perusopetusasetus 11§).

Tarvittaessa oman opinto-ohjelman mukaan etenemistä koskeva ratkaisu voidaan tehdä hallintopäätöksenä yksittäiselle oppilaalle myös perusopetuslain 18 §:n nojalla.

5.6.5 Yhdysluokkaopetus

Opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon, että se soveltuu myös yhdysluokkaopetukseen ja pienille kouluille. Toinen vaihtoehto on sisällyttää opetussuunnitelmaan pienten koulujen opetuksen ja yhdysluokkaopetuksen järjestelyjä koskeva osio. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, tulee opetuksen järjestäjän päättää ja kuvata opetussuunnitelmassa

- miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen määrittelemien nivelvaiheiden mukaisesti tai miten oppimäärä jaetaan opintokokonaisuuksiin, jos käytetään vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua.

5.6.5 Sastamala: Yhdysluokkaopetus

Sastamalassa yhdysluokkaopetusta toteutetaan kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Yhdysluokkien keskeisenä toimintatapana on vertaisoppimisen hyödyntäminen.

Tarkempi kuvaus vuosiviikkotuntien jakamisesta vuosiluokille sekä mahdollisesti yhdysluokkaopetuksen käytäntöjä tarkentavat tiedot kirjataan koulun vuosisuunnitelmaan.

5.6.6 Joustava perusopetus

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa joustavan perusopetuksen toimintaa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan
- miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan
- miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.

Oppilaan oppimissuunnitelman tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laadintaa koskevat määräykset sisältyvät kohtaan Oppimisen ja koulunkäynnin tuki.

5.6.6 Sastamala: Joustava perusopetus

Joustavaa perusopetusta (JOPO) voidaan järjestää niille 7.– 9. luokan oppilaille, joiden oppivelvollisuuden suorittaminen on vaarassa esimerkiksi heikon opiskelumotivaation tai runsaiden poissaolojen vuoksi. Oppilas ei kuitenkaan voi hakea JOPO-luokalle enää 9 luokan kevääksi.

Oppilaan omassa koulussa kerrotaan oppilaalle ja huoltajalle mahdollisuudesta JOPO-opetukseen sekä selvitetään sen toimintaperiaatteet. Tarvittaessa konsultoidaan JOPO-opetuksen asiantuntijoita. Oppilas ja huoltaja täyttävät hakemuksen JOPO-opetukseen. Hakemus on sitova. Oppilaanohjaajat antavat oman suosituksensa oppilaista. Hakijat ja heidän huoltajansa haastatellaan. Haastattelussa selvitetään oppilaan kokonaistilanne ja mahdollisuus hyötyä JOPO-opetuksesta.

Haastattelussa ja oppilasvalinnan valmistelussa ovat mukana rehtori, jopo-opettaja ja oppilaanohjaaja. Päätöksen oppilaaksi ottamisesta tekee hakemuksen ja haastattelun perusteella kyseisen koulun rehtori. Valinnassa painotetaan oppilaan mahdollisuutta hyötyä JOPO-opetuksesta, valmiutta sitoutua säännölliseen koulunkäyntiin ja tavoitteelliseen koulutyöhön JOPO-opetuksessa, motivaatiota työ- ja toimintapainotteiseen opiskeluun sekä kykyä suoriutua työpaikkaopiskelujaksoista.

JOPO-opetuksessa työskentelee opettajan lisäksi ohjaaja. JOPO-opetuksessa korostetaan työ- ja toimintapainotteista oppimista. Sen toimintatavat tukevat oppilaan osallisuutta omaan oppimiseensa ja ryhmässä tapahtuvaa yksilöllisesti eriytettyä etenemistä. Työskentelylle on tunnusomaista henkilökohtainen oppilaanohjaus sekä paja-, projekti- ja urakkatyöskentely JOPO-verkostossa toimivien tahojen kanssa. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan yhteenkuuluvuutta kouluyhteisöön sekä huoltajien ja henkilöstön yhteistä kasvatustyötä.

Oppilaalle laaditaan tarvittaessa koulun tekemän pedagogisen arvion pohjalta joko yleisen tai tehostetun tuen oppimissuunnitelma (erityisen tuen oppilaalle HOJKS). Suunnitelmassa kuvataan tavallisten oppimissuunnitelmaan liittyvien seikkojen lisäksi joustavaan perusopetukseen liittyvät erityispiirteet, kuten opetuksen järjestäminen koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Oppimissuunnitelmassa huoltaja sitoutuu yhteisesti sovittuihin kasvatuksellisiin tavoitteisiin ja oppilaan tukemiseen JOPO-opetuksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Työharjoittelujakson käytännön yhteistyöstä sovitaan yhdessä JOPO-opettajan, JOPO-ohjaajan, oppilaan ja työssäoppimisen ohjaajan kanssa. Tällöin kirjataan suunnitelma jakson laaja-alaisen oppimisen tavoitteista, sisällöistä ja arvioinnista. Jakso arvioidaan lopuksi suunnitelman mukaisesti yhdessä oppilaan, työssäoppimisen ohjaajan, JOPO-opettajan ja/tai -ohjaajan kanssa. Työssäoppimisaikan ohjaaja vastaa työssä oppimisen käytännön ohjauksesta. Opettaja vastaa oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuesta ja ohjaamisesta. JOPO-ohjaaja tukee oppilasta koulussa ja työssäoppimispaikassa.

Joustavaa perusopetusta voidaan toteuttaa Sastamalan eri yläkouluilla eri tavoin. Tehostettua työelämätoimintaa (SETTI) on mahdollista järjestää esim. silloin, kun osallistuminen JOPO-luokkaan on esteellisen pitkien kulkuyhteyksien vuoksi.

SETIN hakukriteerit ovat seuraavat:

- oppilas on motivoitunut ja sitoutunut työelämäpainotteiseen opiskeluun
- oppilas tarvitsee kokemuksia työelämätaidoista ja omien vahvuuksien löytämiseen
- oppilas hyötyy työympäristöihin tai koulutusaloihin tutustumisesta ja varhaisista työelämäkontakteista
- oppilas kaipaa motivaatiota, suunnitelmallisuutta tai tukea opintoihinsa TAI
- oppilas kaipaa monipuolisuutta tai lisähaastetta opintoihinsa
- oppilaan huoltajat ovat sitoutuneet joustavan työelämäpainotteisen opiskelun tukemiseen.

Kohderyhmänä ovat 9.luokkalaiset nuoret.

SETTIÄ oppilas voi suorittaa työpaikoilla tai toisen asteen koulutusaloilla. Jokaiselle nuorelle pohditaan oma SETTI-polku. SETISSÄ oppilas voi olla eripituisia aikoja, joko viikon mittaisia pätkiä noin 4–7 kertaa lukuvuodessa tai kerran viikossa koko lukuvuoden ajan. Ajankohdat pohditaan aina yksilöllisesti.

Käytännön asioita työpaikan ja koulun osalta hoitaa oppilaanohjaaja. Oppimisen kokonaisuudesta vastaa oppilaanohjaaja yhdessä luokanohjaajan, erityisopettajan ja aineopettajien kanssa.

SETTIIN lähettäessä oppilas sitoutuu toimimaan aktiivisesti ja esimerkillisesti työpaikalla ja koulussa. Säännöistä ja vastuista sovitaan aina koko perheen kanssa. SETTIIN haetaan erillisellä lomakkeella. Hakuajan jälkeen opo selvittää koulun linjaamalla tavalla hakijoiden soveltuvuuden SETTIIN. Hakuprosessissa hakija ja hänen huoltajansa haastatellaan koululla. Päätökset oppilasvalinnasta tehdään ja tiedotetaan hakijoiden huoltajille. Päätökset perustuvat oppilaaksiottokriteereihin, hakulomakkeeseen kirjattuihin tietoihin sekä oppilaan ja huoltajien haastatteluun.

5.6.7 Opetus erityisissä tilanteissa

Erityisissä tilanteissa annettavan opetuksen mahdollisuus on syytä kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan. Erityisesti sairaalassa annettavan opetuksen osalta opetussuunnitelmassa kuvataan, miten yhteistyö ja oppilaan tukeminen hoidetaan oppilaan siirtyessä omasta koulustaan sairaalaopetukseen ja palatessa jälleen omaan kouluun. Yhteistyön ja tuen kysymykset ovat tärkeitä myös muissa tilanteissa.

5.6.7 Sastamala: Opetus erityisissä tilanteissa

Tukiluokka

Tukiluokka on erityisluokka, joka palvelee sastamalalaisia perusopetuksen oppilaita. Tukiluokka on tarkoitettu oppilaille, jotka eivät edes vahvojen tukitoimenpitein selviydy tavallisessa pienryhmässä ja jotka tarvitsevat monipuolista tukea elämässään. Luokassa toimivat tiiminä erityisluokanopettaja, mielenterveyshoitaja ja tarvittaessa koulunkäynninohjaaja. Hoitaja työskentelee sekä oppilaan että hänen perheensä kanssa. Oppilasta hän tukee koulupäivän aikana ja toimii tiiviisti yhteistyössä vanhempien kanssa. Hoitaja kartoittaa vanhempien kanssa perheen tilanteen, arvioi tuen tarpeen ja ohjaa heidät tarvittaessa muiden palveluiden piiriin. Toiminnan tavoitteena on tukea myös vanhempien roolia osana lapsen kasvua ja kehitystä.

Tukiluokalla opiskelun edellytyksenä on vanhempien sitoutuminen tiiviiseen yhteistyöhön. Jokaiselle oppilaalle laaditaan yksilöllinen suunnitelma opetuksen ja tukitoimien järjestämiseksi.

Oppilaan tukiluokkakajakson pituus ja koulutyöskentely suunnitellaan kunkin oppilaan yksilöllisiä tarpeita vastaavaksi. Tavoitteena on kuitenkin oppilaan kuntouduttua löytää oppilaalle sopiva koulumuoto joko yleisopetuksen ryhmästä tai muusta erityisluokasta.

Tukiluokassa harjoitellaan monipuolisesti koulunkäynti- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaan minäkuvaan ja itsetuntoon liittyviä asioita. Tukiluokka tarjoaa oppilaan koulunkäyntiin selkeät rakenteet ja rajat sekä huomattavan paljon aikuisten tukea, jotta voimavarat vapautuvat paremmin oppimiseen.

Tukiluokan toimintaan liittyy kiinteästi kunkin lapsen muuhun ohjaukseen ja hoitoon liittyvä monitoimijainen verkosto. Verkostopalaverit ovat osa sekä lapsen että huoltajien, kuten myös tukiluokan työntekijöiden toimintaa tukevia käytäntöjä.

Siirtyminen takaisin lähikouluun tai muuhun oppilaalle sopivaan kouluun valmistellaan huolellisesti.

Opiskelu sairaalakoulussa

Sairaalakoulussa annetaan oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävää sekä oppilaan hoitotavoitteita tukevaa kokonaiskuntoutuksellista opetusta.

Oppilaan opetuksen järjestämisestä sairaalakoulussa sovitaan yhdessä sairaalakoulun sijaintikunnan, oppilaan opetuksen järjestäjän sekä oppilaan kotikuntalain mukaisen kotikunnan kanssa.

Sairaalakoulussa opiskellessaan oppilas pysyy oman koulunsa oppilaana. Oppilaat noudattavat ensisijaisesti oman koulunsa opetussuunnitelmaa. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaan psyykkiset ja fyysiset voimavarat. Oppimista arvioidaan yhteistyössä oppilaan oman koulun kanssa. Sairaalakoulujakson aikana tehdään tiivistä yhteistyötä sairaalakoulun, huoltajien, oman koulun, hoidon sekä tarvittaessa sosiaalitoimen toimijoiden kesken. Moniammatillisen yhteistyön tavoitteena on mahdollistaa koulunkäynti poikkeavassa elämäntilanteessa sekä tukea oppilaan kuntoutumista ja toimintakyvyn paranemista. Tämä mahdollistaa oppilaan paluun omaan kouluun tai siirtymisen toisen asteen opintoihin. Sairaalakoulu tarjoaa tarvittaessa muille kouluille konsultaatiota ja koulutusta opetuksen järjestämisen tueksi erityisissä tilanteissa.

5.6.8 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Opetuksen järjestäjä päättää opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan muun toiminnan linjauksista ja tähän liittyvästä yhteistyöstä kotien sekä muiden sidosryhmien kanssa sekä oppilaiden osallistumisesta suunnitteluun.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- mitkä ovat mahdollisesti tarjottavan kerhotoiminnan, koulukirjastotoiminnan sekä muun opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan toiminnan tavoitteet ja järjestämiskäytännöt sekä yhteydet mahdollisesti tarjottavaan aamu- ja iltapäivätoimintaan
- mitkä ovat kouluruokailun toteuttamista ohjaavat periaatteet sekä ruoka-, terveys- ja tapakasvatukselliset ja kestävään elämäntapaan liittyvät tavoitteet
- miten oppilaiden ruokailuun liittyvät erityistarpeet otetaan huomioon
- miten koulumatkoista ja kuljetuksista sekä niihin liittyvistä toimintatavoista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjoavalla opetuksen järjestäjällä on velvollisuus laatia valtakunnallisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukainen paikallinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma.

5.6.8 Sastamala: Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Koulun kerhotoiminta

Sastamalan koulujen kerhotoiminnan tavoitteena on mahdollistaa harrastaminen kaikille lapsille. Tätä tuetaan koulupäivän yhteydessä tai välittömässä läheisyydessä järjestettävillä maksuttomilla kerhoilla. Toiminnassa tehdään yhteistyötä paikallisten seurojen ja järjestöiden kanssa. Koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus olla mukana myös kerhotoiminnassa. Koulut tarkentavat lukuvuosittain lukuvuosisuunnitelmassaan koululla toteutuvat kerhotoiminnat.

Kirjastotoiminta

Sastamalassa koulun kirjastotoiminnan tavoitteet ovat:

- oppilaiden tutustuttaminen kirjaston palveluihin
- kirjaston käyttöön innostaminen ja rohkaiseminen
- kirjastopalveluiden yhdenvertaisten käyttömahdollisuuksien tukeminen
- lukemaan innostaminen (mm. satuhetket, kirjavinkkaukset)
- kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetus (mm. verkkokirjaston tiedonhaku ja aineiston etsiminen kirjastosta)
- kriittiseen lukutaitoon ohjaaminen (mm. mediakasvatustuokiot)
- monenlaisten lukutaitojen edistäminen
- sanataidekasvatus
- demokratiakasvatus, aktiiviseen kansalaisuuteen kasvaminen

Kirjastotoiminnan järjestämiskäytännöistä sovitaan perusopetuksen ja Sastamalan kaupunginkirjaston yhteistyössä.

Kouluruokailu, ruoka-, terveys- ja tapakasvatukselliset ja kestävään elämäntapaan liittyvät tavoitteet sekä ruokailuun liittyvien erityistarpeiden huomioiminen

Kouluruokailu on olennainen osa koulujemme opetus- ja kasvatustehtävää. Oppilaan hyvinvoinnin, terveyden, oppimisen ja elämäntaitojen turvaamiseksi ja edistämiseksi kouluruokailulla on keskeinen asema ja tehtävä kouluissamme. Sekä opetus- että kouluruokailuhenkilöstö on perehdytettyä ja perehtynyt kouluruokailun ohjaukseen ja kykenee hoitamaan tehtävänsä asianmukaisella tavalla. Oppilaat ovat mukana ruokailun suunnittelussa ja sen toimivuuden arvioinnissa oppilaskuntatoiminnan kautta. Oppilaat osallistuvat kouluruokailun käytännön tehtäviin yhteistyössä eri oppiaineiden kanssa sekä esimerkiksi teemapäivien yhteydessä erityisesti ruokasalin koristeluun.

Kouluissamme tarjotaan jokaisena koulupäivänä lakisääteinen, tarkoituksenmukaisesti järjestetty, ohjattu ja täysipainoinen koululounas. Kouluateria on ravitsemussuositusten mukainen, täysipainoinen, vaihteleva, monipuolinen, riittävä ja nautittava kotiruoan veroinen lounas, joka laitetaan tarjolle houkuttelevasti, siististi ja kauniisti. Erityisruokavaliota tarvitsevat saavat täysipainoisen aterian terveydenhoitajan/lääkärin/ravitsemusterapeutin selvityksen perusteella ja näiden antamien ohjeiden mukaan. Kouluissamme tarjottavat välipalat ovat suositusten mukaisesti linjassa ravitsemuksellisten ja kasvatuksellisten tavoitteiden kanssa. Kouluruokailujen järjestämisen osapuolet sopivat yhteistyössä päivittäisistä käytännöistä oppilaan edun mukaisesti.

Ravitsemuksellisesti ateria on täysipainoinen, kun ruokailija syö kaikki aterian osat. Koulumme aikuiset ovat esimerkkiruokailijoita, jotka ohjaavat oppilaita aterian koostamisessa sekä hyvien tapojen noudattamisessa ruokailun aikana. Oppilaat on perehdytetty hyvän ruokailumapiirin vaalimiseen. Kouluruokailu on koulupäivän oleellinen osa pedagogisena, sosiaalisena ja fyysisenä oppimisympäristönä. Ruokailutilanteissa noudatetaan hyviä tapoja ja otetaan toiset ihmiset huomioon. Jokaisen tehtävä on huolehtia hyvästä ilmapiiristä ruokailun aikana. Kouluruokailu integroituu eri oppiaineiden opetukseen ruoka-, yhteisö-, terveys-, työ-, kansainvälisyys-, monikulttuurisuus- ja kestävän kehityksen teemoissa ja aiheissa.

Kouluruokailua arvioidaan jatkuvan havainnoinnin, ruokailijoiden kuulemisen ja kyselyiden avulla. Kouluruokailua arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä oppilaiden, opettajien, ruokapalveluhenkilöstön ja ruokapalveluiden tuottajan kesken. Tavoitteena on sujuva ideoiden vaihto ja toimivien mallien käyttöönotto. Terveellisen ja turvallisen kouluruokailun järjestäminen ja sen onnistumisesta huolehtiminen kuuluu kaikille koulu yhteisön jäsenille.

Liikunta koulupäivien aikana

Oppilaita kannustetaan toiminnallisuuteen ja liikkumiseen koulupäivän aikana. Oppilaat osallistuvat liikkumaan aktivoivien toimintamuotojen ja välituntialueiden kehittämiseen. Välituntien aikana tapahtuvaa omaehtoista liikkumista tuetaan eri tavoin. Koulussa voi mm. toimia välituntiliikuttajina oppilaita, jotka ovat saaneet välituntiliikunnan ohjaamiseen liittyvää koulutusta. Välituntiliikuttajat järjestävät muille oppilaille liikunnallista toimintaa välitunneilla. Tavoitteena on myös järjestää koulupäivään liikuntaa tukeva pitkä välitunti.

Tiedottaminen koulumatkoista ja koulukuljetuksista

Koulukuljetusperiaatteet löytyvät Sastamalan kaupungin verkkosivustolta. Lukuvuoden ajankohtaisista koulukuljetusten asioista tiedotetaan Wilmassa. Vanhempia kannustetaan edistämään lapsen koulumatkaliikuntaa.

Paikallinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma

Sastamalassa on laadittu valtakunnallisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukainen paikallinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma. Suunnitelma on henkilöstön ja huoltajien luettavissa Sastamalan kaupungin verkkosivuston kautta.